

Vastenboodschap Paus Franciscus 2015

“Maak uw harten sterk” (Jak. 5, 8)

Broeders en zusters,

De Vastentijd is een tijd van vernieuwing voor de universele Kerk, voor de gemeenschappen en voor iedere gelovige. Vóór alles is het een “tijd van genade” (2 Kor. 6, 2). God vraagt van ons geen dingen die Hij niet zelf eerst aan ons heeft geschonken. “Wij hebben lief, omdat Hij ons het eerst heeft liefgehad” (1 Joh. 4, 19). Hij houdt zich niet afzijdig van ons. Ieder van ons heeft een plaats in zijn hart. Hij kent ons bij name, Hij zorgt voor ons en Hij zoekt ons wanneer wij ons van Hem afkeren. Hij is geïnteresseerd in ieder van ons; zijn liefde laat niet toe dat Hij onverschillig wordt ten opzichte van wat met ons gebeurt. Gewoonlijk, wanneer wij gezond zijn en ons goed voelen, dan vergeten wij de ander (dat is iets dat God de Vader nooit doet): we zijn niet bezig met hun problemen, hun lijden en de ongerechtigheden die zij te lijden hebben.... Ons hart verkilt. Zolang als ik redelijk gezond ben en mij goed voel, dan denk ik niet aan hen die het minder goed gaat. Tegenwoordig heeft deze egoïstische houding van onverschilligheid wereldwijde proporties aangenomen, zodanig dat we kunnen spreken van de globalisering van onverschilligheid. Dit is een probleem dat wij als christenen onder ogen moeten zien en het hoofd moeten bieden.

Als het volk van God zich keert naar zijn liefde, dan vinden zij antwoorden op de vragen die de geschiedenis bij voortdurend stelt. Een van de grootste uitdagingen die ik zou willen bespreken in deze boodschap is de globalisering van de onverschilligheid.

Onverschilligheid ten opzichte van onze naaste en jegens God is voor ons, Christenen, een echte bekoring. Jaarlijks in de Vastentijd hebben we het nodig om te luisteren naar de profeten die hun stem verheffen en die ons geweten onrustig maken.

God is niet onverschillig ten opzichte van onze wereld; zozeer heeft Hij de wereld lief dat Hij zijn Zoon heeft gegeven voor onze verlossing. In de Menswording, in het aardse leven, de dood en de verrijzenis van de Zoon van God, opent zich eens en voor al de deur tussen God en mens, tussen hemel en aarde. De Kerk is als de hand die de deur openhoudt, dankzij haar verkondiging van Gods woord, haar viering van de sacramenten en haar getuigenis van het geloof dat in de liefde werkzaam is (cf. Gal. 5, 6). Maar de wereld heeft de neiging om zich terug te trekken in zichzelf en de deur te sluiten waardoor God in de wereld en de wereld tot God komt. Daarom mag de hand, die de Kerk is, zich nooit verbazen wanneer zij wordt afgewezen, verdrukt of verwond. Het volk van God heeft innerlijke vernieuwing nodig, anders worden wij onverschillig en trekken wij ons terug in onszelf. Om deze vernieuwing te bevorderen (verder te brengen) wil ik u graag voor nadere reflectie drie bijbelse teksten aanreiken.

1. “Wanneer één lidmaat lijdt, delen alle ledematen in het lijden” (1 Kor. 12, 26) – De Kerk

De liefde van God breekt door de onverschilligheid (het fatale terugtrekken in onszelf) heen. De Kerk biedt ons deze liefde van God middels haar verkondiging en in het bijzonder door haar getuigenis. Maar wij kunnen slechts getuigenis afleggen van de dingen die we zelf hebben ondervonden. Christenen zijn mensen die zich door God laten bekleden met goedheid en barmhartigheid, met Christus, teneinde zoals

Christus, dienaars van God en de anderen te worden. Dit is duidelijk te zien in de liturgie van Witte Donderdag, in de rite van de voetwassing. Petrus wilde niet dat Jezus zijn voeten zou wassen, maar hij kwam tot het besef dat Jezus niet slechts een voorbeeld wilde zijn van hoe je de voeten van een ander wast. Alleen zij die eerst Jezus hebben toegestaan om hun voeten te wassen, kunnen dit dienstwerk aan anderen aanbieden. Alleen zij hebben deel aan hem (Joh. 13, 8) en kunnen aldus anderen van dienst zijn.

De Vastentijd is een gunstige tijd om zich door Jezus te laten dienen opdat wij op onze beurt meer gaan worden zoals Hij. Dit gebeurt wanneer wij luisteren naar het woord van God en de sacramenten ontvangen, in het bijzonder de eucharistie. Daar worden wij wat wij ontvangen: het Lichaam van Christus. In dit lichaam is geen ruimte voor de onverschilligheid die zo dikwijls ons hart lijkt te bezitten. Want ieder die van Christus is, behoort tot het ene lichaam, en in Hem kunnen we niet onverschillig zijn ten opzichte van de ander. "Wanneer één lid lijdt, delen alle ledematen in het lijden; wordt één lid geëerd, alle delen in de vreugde" (1 Kor. 12, 26).

De Kerk is een gemeenschap van heiligen (*communio sanctorum*) niet alleen vanwege haar heiligen, maar ook omdat zij een gemeenschap van heilige dingen is: de liefde van God, aan ons geopenbaard in Christus en al zijn gaven. Één van deze gaven is het antwoord van hen die zich laten raken door deze liefde. In deze gemeenschap van heiligen (*communio sanctorum*), in dit delen van heilige dingen, bezit niemand alles als eenling, maar deelt alles met anderen. Aangezien wij in God verbonden zijn, kunnen wij iets doen voor de mensen ver weg, degenen die we nooit zouden bereiken op eigen kracht, want met hen en voor hen vragen wij aan God dat wij allen open mogen staan voor zijn plan van verlossing.

2. "Waar is je broer?" (Gen. 4, 9) – Parochies en gemeenschappen

Alles wat wij hebben gezegd over de universele Kerk moet nu worden toegepast op het leven van onze parochies en gemeenschappen. Helpen deze kerkelijke structuren ons om te ervaren dat we een deel zijn van het ene lichaam? Een lichaam dat ontvangt en deelt van wat God verlangt te geven? Een lichaam dat zijn meest zwakke, arme en onbelangrijke leden erkent en zich om hen bekommert? Of nemen we onze toevlucht tot een universele liefde die heel de wereld omvat, terwijl we de Lazarus die voor onze gesloten deuren zit niet opmerken (Lc. 16, 19-31)? Om te kunnen ontvangen wat God ons geeft en om vruchten te kunnen voortbrengen in overvloed, moeten we op twee manieren de grenzen van onze zichtbare Kerk overschrijden.

In de eerste plaats, door onszelf in gebed te verenigen met de Kerk in de hemel. De gebeden van de Kerk op aarde sticht een gemeenschap van wederkerige dienstbaarheid en goedheid die reikt tot voor het aanschijn van God. Samen met de heiligen die hun vervulling hebben gevonden in God, vormen wij een deel van deze gemeenschap waarin onverschilligheid is overwonnen door liefde. De Kerk in de hemel triomfeert niet want zij heeft het lijden van de wereld de rug toegekeerd en leeft in volstreekte vreugde. De heiligen kunnen reeds zien en zich daarover verheugen dat zij door Jezus' dood en verrijzenis eens en voor al onverschilligheid, hardheid van hart en haat hebben overwonnen. Zolang deze overwinning van de liefde nog niet de gehele wereld doordringt, blijven de heiligen ons begeleiden op onze pelgrimsweg. De heilige Theresia van Lisieux, kerklerares van de Kerk, was ervan overtuigd dat de vreugde in de hemel aangaande de overwinning van de gekruisigde liefde onvolledig blijft zolang er ook maar één mens op

aarde lijdt en het uitschreeuwt van pijn: “Ik reken er volledig op dat ik in de hemel niet zonder werk zal zijn; het is mijn verlangen om voor de Kerk en de zielen te blijven werken” (*brief 254*, 14 juli 1897).

Wij delen in de verdiensten en de vreugde van de heiligen, en zij delen in onze worstelingen en ons verlangen naar vrede en verzoening. Hun vreugde in de overwinning van de verrezen Christus geeft ons kracht wanneer wij ernaar streven om onze onverschilligheid en hardheid van hart te boven te komen.

In de tweede plaats, iedere christelijke gemeenschap is geroepen om uit de eigen kring te komen en betrokken te zijn in het leven van de grotere samenleving waarvan de kleine gemeenschap een deel is, in het bijzonder met betrekking tot de armen en met hen die ver weg zijn. De Kerk is in essentie missionair; zij is niet opgesloten in zichzelf maar uitgezonden naar iedere natie en elk volk.

Het is de zending van de Kerk om met geduld getuigenis af te leggen van die Ene die de gehele schepping en iedere mens naar de Vader wil brengen. Het is de zending van de Kerk om aan iedereen een liefde te brengen die niet kan zwijgen. De Kerk volgt Jezus Christus op de weg die leidt naar iedere mens, tot de uiteinden der aarde (cf. Hand. 1, 8). In ieder medemens moeten wij een broer of zus zien, voor wie Christus is gestorven en verrezen. Wat wij zelf hebben ontvangen, hebben wij ook voor hen ontvangen. Evenzo is al wat onze broeders en zusters bezitten een gave voor de Kerk en voor heel de mensheid.

Broeders en zusters, hoe groot is mijn verlangen dat alle plaatsen waar de Kerk aanwezig is, in het bijzonder in onze parochies en onze gemeenschappen, eilanden van barmhartigheid worden in een zee van onverschilligheid!

3. “Maak uw harten sterk!” (Jakobus 5, 8) – Individuele Christenen

Ook als individuen worden we bekoord door onverschilligheid. Overweldigd door nieuwsberichten en schokkende beelden van menselijk lijden, voelen wij vaak ons volstrekte onvermogen om te helpen. Wat kunnen we doen om niet gevangen te raken in deze spiraal van onrust en machteloosheid?

Op de eerste plaats kunnen we bidden in gemeenschap met de Kerk op aarde en in de hemel. Laat ons de macht van zoveel stemmen verenigd in gebed niet onderschatten. Het initiatief van *24 uur voor de Heer* dat -naar ik hoop- zal plaatsvinden op 13-14 maart in de gehele Kerk, ook op diocesaan niveau, is bedoeld om een teken te zijn van deze nood aan gebed.

Op de tweede plaats kunnen we helpen bij daden van liefde (*caritas*), gericht op de mensen van dichtbij en ver weg door de vele charitatieve organisaties van de Kerk. De Vastentijd is de gunstige tijd om deze bekommernis voor anderen te laten zien door middel van kleine maar concrete tekens van onze betrokkenheid bij de ene mensenfamilie.

Op de derde plaats is het lijden van anderen een roep tot bekering want hun nood herinnert mij aan de onzekerheid van mijn eigen leven en mijn afhankelijkheid van God en mijn broeders en zusters. Wanneer wij nederig Gods genade afsmeaken en onze eigen beperktheden accepteren, kunnen we ons vertrouwen stellen in de oneindige mogelijkheden die de liefde van God ons aanreikt. Tevens zijn we in staat om

tegenstand te bieden aan de duivelse bekoring om te denken dat we met eigen inspanningen onze wereld en onszelf kunnen redden.

Om onze onverschilligheid en onze pretenties van zelfgenoegzaamheid te overwinnen, zou ik u willen uitnodigen om deze vastentijd aan te grijpen als gelegenheid om de weg te gaan van wat Benedictus XVI de vorming van het hart noemde (cf. *Deus Caritas Est* 31). Een barmhartig hart betekent niet een zwak hart. Ieder die barmhartig wil zijn heeft een sterk en standvastig hart nodig, gesloten voor de verleider maar open voor God. Een hart dat zich laat doordringen door de Geest en om liefde te brengen op de weg die leidt naar onze broeders en zusters. Kortom, een arm hart, iemand die zich zijn eigen armoede realiseert en vrijelijk zichzelf geeft voor anderen.

Laat ons tijdens de Vastentijd, broeders en zusters, aan de Heer vragen: “*Fac cor nostrum secundum cor tuum*”: *Maak ons hart zoals uw hart* (Litanie van het heilig hart van Jezus). Dan ontvangen wij een sterk en barmhartig hart, waakzaam en edelmoedig, een hart dat zich niet sluit, onverschillig is of ten prooi valt aan de globalisering van onverschilligheid.

Ik bid dat deze Vastentijd geestelijk vruchtbaar zal zijn voor iedere gelovige en ieder kerkelijke gemeenschap. Ik vraag u voor mij te bidden. Moge de Heer u zegenen en Maria u bewaren.

Vaticaanstad, 4 oktober 2014

Feest van de heilige Franciscus van Assisi